

Spin-offeffekter av slutförvarsprojektet

Efter nära 30 års studier och undersökningar är det snart dags för SKB - Svensk Kärnbränslehantering - att välja plats. Oavsett var, om det blir Oskarshamn eller uppländska Forsmark, kan slutförvarsprojektet få positiva konsekvenser långt utöver själva anläggningen.

FOTO: JEANETTE HÄGLUND

– SLUTFÖRVARINGEN ÄR en investering för framtiden, säger Lucie Riad, som leder ett informationsprojekt om slutförvaret på Regionförbundet Uppsala län.

Uppskattningsvis handlar slutförvaret om 20 miljarder kronor i direkta kostnader under fler decennier. Det vill säga bygginvesteringar och drift av slutförvaret. Därutöver kommer alla de indirekta effekterna av investeringen, alla positiva spin-offeffekter som kan komma hela regionen till del.

– Slutförvaret handlar inte bara om säkerhet, kostnader och placering. Det är lika mycket en investering för framtiden, säger Lucie Riad, som leder ett informationsprojekt om slutförvaret på Regionförbundet Uppsala

län. Under de år som lokaliseringsprocessen pågått har en enorm kunskapsbas byggts upp som det gäller att utnyttja på ett bra sätt, oavsett var anläggningen byggs. Oskarshamn och Forsmark i Östhammars kommun kan alltså dra stor nytta av att ha varit med på resan.

Kunskapsbank

I Uppsala län har hela raden av experter på SKB, konsulter och forskare - geologer, hydrologer, samhällsvetare med flera - nu under tre decennier byggt upp en imponerande kunskapsbank. En helt ny metod att svetsa i 4-5 cm tjock koppar kan till exempel vandra vi-

dare till annan tillämpning i andra branscher. Detsamma gäller material- och gjuteriteknik och maskinkonstruktion. Spin-offeffekter kan även uppstå inom transportsektorn, geologi, gruvbrytning och upplevelseindustri, listan kan göras lång.

Världens ögon på Sverige

– Vi måste vara medvetna om möjligheterna, tala om allt vi har lärt oss under resans gång, men också låta folk utifrån se hur den nya kompetensen skulle kunna användas på andra områden, säger Lucie Riad.

– Sverige var tidigt ute och har kommit

Förvar av kläder i 500 år

I Forsmark finns redan ett slutförvar för kortlivat låg- och medelaktivt driftavfall. I SFR, som varit i drift sedan 80-talet, lagras begagnade skyddskläder, verktyg med mera som använts i kärnkraftverk samt material från sjukvård och forskning. Här planeras för en utbyggnad i två etapper, den första med start omkring 2015, bland annat för att kunna ta emot drift- och rivningsavfall från Barsebäck. I SFR ska avfall kunna lagras i 500 år, att jämföra med kärnbränsle som kräver 100 000 år.

FAKTA SLUTFÖRVAR

- **Ett slutförvar** måste hålla i cirka 100 000 år.
- **Det använda kärnbränslet** ska förvaras i stora kopparkapslar 500 meter ner i urberget.
- **Det tunnelsystem** som kommer att byggas omfattar cirka 5-6 mil.
- **Just nu** ligger använt kärnbränsle på kylning i vattenbassänger i väntan på slutförvar.
- **2020** ska en anläggning vara klar att ta emot de första leveranserna.

mycket långt på det här området, vi har världens ögon riktade på oss, det är något som vi måste ta vara på. Här finns affärsidéer som kan kommersialiseras i nya företag och bli lönsam business på världsmarknaden, fortsätter Lucie Riad innan hon avslutar.

– Resten av världens länder måste också fixa sina slutförvar. Vi var först! Det är en enorm möjlighet! Så om du har synpunkter på slutförvaret? Vill du debattera? Gå in på vårt diskussionsforum, www.slutforvaret.se

PER-ÅKE HULTBERG

Positiv inställning i länet till slutförvaring av använt kärnbränsle

Kärnbränsle i din kommun

Inställningen till ett slutförvar för använt kärnbränsle i den egna kommunen är positiv. I Uppsala kommun (76 procent för) som i kommungruppen Östhammar- Tierp- Älvkarleby (79 procent för). I gruppen Gävle och Norrtälje kommuner är man betydligt mer negativt inställd till ett slutförvar (59 procent för) än i gruppen övriga kommuner (66 procent för).

Enligt tidigare undersökningar avtar viljan att hysa ett slutförvar i den egna kommunen med avståndet till Forsmark. Denna undersökning ger dock en delvis annorlunda bild.

– Det verkar inte som om frågan om slutförvaring av kärnavfall är kontroversiell, säger Arne Sandemo, som är ordförande i Regionförbundets styrelse. Tvärtom märks i opinionen ett

ansvarskännande för att kärnkraftsavfallet måste tas om hand och det på ett säkert sätt.

Totalt sett är 69 procent för och 31 procent emot. När frågan gäller slutförvaring i Forsmark är 79 procent för och 21 procent emot. Resultaten grundar sig på telefonintervjuer av över tusen personer i Uppsala län, Gävle och Norrtälje kommuner. Undersökningen har utförts av SKOP på uppdrag av Regionförbundet i Uppsala läns slutförvarsprojekt.

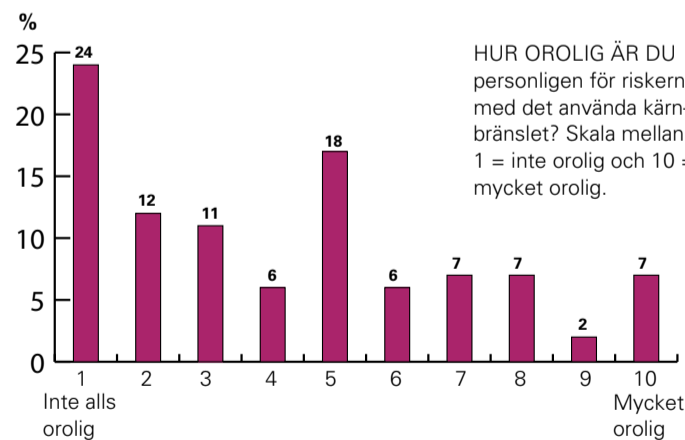
En mycket stor majoritet (71 procent) av intervjupersonerna är inte oroliga för ris-

kerna med det använda kärnbränslet. En av fyra (24 procent) är inte alls orolig. 29 procent är orolig för riskerna. Medelvärdet är 4,2.

Kvinnor är i större utsträckning än män oroliga för riskerna med det använda kärnbränslet. Medelvärdet för kvinnor är 5,0 och för män 3,4.

Intervjupersonerna fick även frågan, "Varför?", alltså varför man var orolig eller inte.

Ett svar lød: "För att det är människor som har hand om det och människor gör misstag."

HUR OROLIG ÄR DU personligen för riskerna med det använda kärnbränslet? Skala mellan 1 = inte orolig och 10 = mycket orolig.